

SV 15 – 28 maart 2024 | Hotel de Lourdes

VERWELKOMING

Clubmeester Alex Verhegge opende de vergadering om 19:00. We waren met 56 deelnemers. Teveel om op te noemen. Er waren 22 ingeschreven leden en 34 ingeschreven partners en genodigden. De lijst hiervan vind je op de website. Dit grote aantal is wellicht te verklaren door de eminente sprekers van vandaag: *Henri Heimans en prof. Dr. Dirk Verhofstadt*. Ze geven een lezing over het boek dat ze geschreven hebben: *het KZ-syndroom*.

De voorzitter, Viviane De Norre, biedt een tweede glas aan op haar verjaardag van 29 maart jl.

Alex stelt kort de beide sprekers voor: Henri Heimans is magistraat op rust van het Hof van Beroep te Gent en Dirk Verhofstadt is moraalfilosoof en emeritus professor van de Universiteit Gent. Daarna volgen nog een mededeling van Jörg over een enquête die gehouden wordt via WhatsApp en die hij warm aanbeveelt en een mededeling van Rita Galle over een schenking van 1900 EUR aan Uilenspel die de tienjarige kleinzoon van Alex en Rita Passemiers in de Krook overhandigde. Het was het resultaat van de verkoop van een boekje met tekeningen en verhalen die hij geschreven heeft over zijn leefwereld als kind van 10 jaar.

Tenslotte roept de clubmeester ons aan tafel waar het restaurant weer een lekkere maaltijd zal voorschotelen. We genieten van:

- Aspergeroomsoep
- Zalm met asperges
- Koffie

LEZING: HET KZ-SYNDROOM. EEN LITTEKEN DAT NOOIT VERDWIJNT

Na de maaltijd volgt de lezing over *het KZ-syndroom*.

DUIDING

Op de vierde bladzijde van het boek verduidelijken de auteurs de letters KZ. *De letters KZ vormen de afkorting van het Duitse begrip “Konzentrationslager” (concentratiekamp)*. – Het KZ-syndroom is het “postconcentratiekampsyndroom”. Het kan zich uiten in nachtmerries, slaapstoornissen, migraine, angsten en depressies.

Het boek handelt dan ook over de gebeurtenissen van Henri’s ouders gedurende de Tweede Wereldoorlog. Ze waren beiden actief in het verzet, werden opgepakt door de Gestapo en in diverse concentratiekampen opgesloten. Ze waren beiden gehuwd en hebben elkaar pas ná de oorlog leren kennen en zijn dan met elkaar gehuwd.

GENIA/JEVGENIJS (EUGÈNE) HEIMANS (1908-2002)

Genia, de vader van Henri, was van Wit-Russische/Joodse origine. Zijn ouders woonden in Letland. Uiteindelijk zijn ze in Gent terecht gekomen. Hij heeft nooit de Belgische nationaliteit gehad en hij is altijd staatloze gebleven. Hij huwde een eerste keer met Yvonne. Maar dit huwelijk loopt spaak, nog voor de Tweede Wereldoorlog begon. Tot een officiële scheiding kwam het toen niet.

RIE (MARIE) GOETHALS (1911-1989)

Rie, de moeder van Henri, is geboren in Middelburg, Zeeland (Nederland). Als ze volwassen is, trekt ze naar Brussel waar ze aan het conservatorium viool wil studeren. In 1933 huwt ze met Dolf Schönberg, die ze reeds kende vanaf haar jeugd in Nederland. Hij is etsen en schilder. Hij koos ook de moeilijke en gevaarlijke weg van het verzet, net zoals Rie. Hij werd later geëxecuteerd.

DE LIJDENSWEG – DE VERSCHILLENDE CONCENTRATIEKAMPEN

Zowel Genia als Rie werden beiden in verschillende concentratiekampen opgesloten waar ze geslagen, gemarteld en vernederd werden. Toch verloren ze nooit het vertrouwen in de mens. Ze bleven solidair met de zwaksten in de samenleving.

Genia werd opgesloten in Breendonk, Melk, Auschwitz en Ebensee; Rie in Berlijn en Ravensbrück. Uiteindelijk werd ze overgedragen aan het Rode Kruis in Malmö.

RIE EN GENIA (1945-2002) | DE TERUGKEER

Genia woont na zijn repatriëring uit Ebensee in Sint-Gillis. Hij is eenzaam; hij mist zijn vrouw Yvonne. Hoewel geen koppel meer, blijven ze vrienden en zij bezoekt hem geregeld. Yvonne neemt hem ook mee naar bijeenkomsten van gewezen politieke gevangenen. Daar ziet Genia enkele oude bekenden terug uit Breendonk en Melk; er zijn ook jonge weduwen die hun man in de gruwelen van de oorlog verloren hadden. Onder hen ook een blonde vrouw: Rie. Haar echtgenoot werd geëxecuteerd.

Op een kerstfeest in 1946 danst Genia met Yvonne, een vriendin van haar en tenslotte met Rie. Het klikt tussen Genia en Rie op vele vlakken.

Genia en Rie hebben elkaar sindsdien nooit meer verlaten. 42 jaar lang.

In januari 1948 wordt hun zoon Henri geboren in Ukkel. Als kind van een Nederlandse moeder en staatloze vader wordt Henri Belg omdat hij op Belgisch grondgebied is geboren. Genia scheidt uiteindelijk van Yvonne en zij trouwt met haar geliefde. Voor Henri wordt ze “tante Yvonne”. Rie en Genia huwen in juni 1948.

Hoewel zielsgelukkig krijgt Rie weer migraineaanvallen en nachtmerries over Ravensbrück, het KZ-syndroom. Uiteindelijk kost dit haar leven.

LES

Het boek wil in de eerste plaats het leven beschrijven van Genia en Rie, de ouders van Henri Heimans, maar in de tweede, en voornaamste, plaats de aandacht levendig houden aan de gruwelen en littekens die de Tweede Wereldoorlog – en bij uitbreiding – alle oorlogen met zich meebrengen.

Bovendien verspreiden holocaustontkenners steeds meer leugens, fake news en complottheorieën die binnen extreemrechtse kringen gretig verspreid worden.

Verhofstadt besloot door te stellen dat er twee grote problemen zijn in onze maatschappij:

- Onwetendheid, en
- Onverschilligheid.

Tegen *onwetendheid* kunnen we iets doen: we kunnen ons informeren en leren. *Onverschilligheid* is een groter probleem. Dit verhelpen is moeilijker want het tegenovergestelde van “liefde” is niet “haat” maar wel “onverschilligheid”, zich niets aantrekken van het slechte dat er gebeurt.

Maar, het traditioneel gezegde "*Zolang je over iemand spreekt, blijft hij leven*" drukt de gedachte uit dat herinneringen aan iemand levendig blijven zolang ze worden besproken of herinnerd door anderen, zelfs nadat die persoon is overleden.

Het hele verhaal van Genia en Rie is na te lezen in het boek:

HEIMANS, Henri & VERHOFSTADT, Dirk: "*KZ syndroom. Een litteken dat nooit verdwijnt*", Antwerpen: Houtekiet, 2024, 378 blz.

AFSLUITING

Na deze schitterende lezing die iedereen geëmotioneerd heeft, besluit de voorzitter de vergadering.

Ze wijst erop dat – hoewel onverschilligheid een groot maatschappelijk probleem is – Rotary hier toch tracht zijn steentje bij te dragen door het organiseren van maatschappelijk geïnspireerde lezingen zoals deze en door het actief meewerken aan de sensibilisering van ook jongeren voor maatschappelijke problemen, zoals door onder andere de samenwerking met *River Clean Up* voor zuiverdere waterwegen en de *Boomplantactie van de Gentse Rotary- en Rotaractclubs* voor het nieuwe Rotary-bos in de Gentbrugse Meersen.

De voorzitter biedt de aanwezigen nog een tweede glas aan de bar aan.

De vergadering wordt geheven om 22:15 u.

Verslaggever

Rudi DRIES